Juliette Benzoni

Čas traviců

Královna komnata

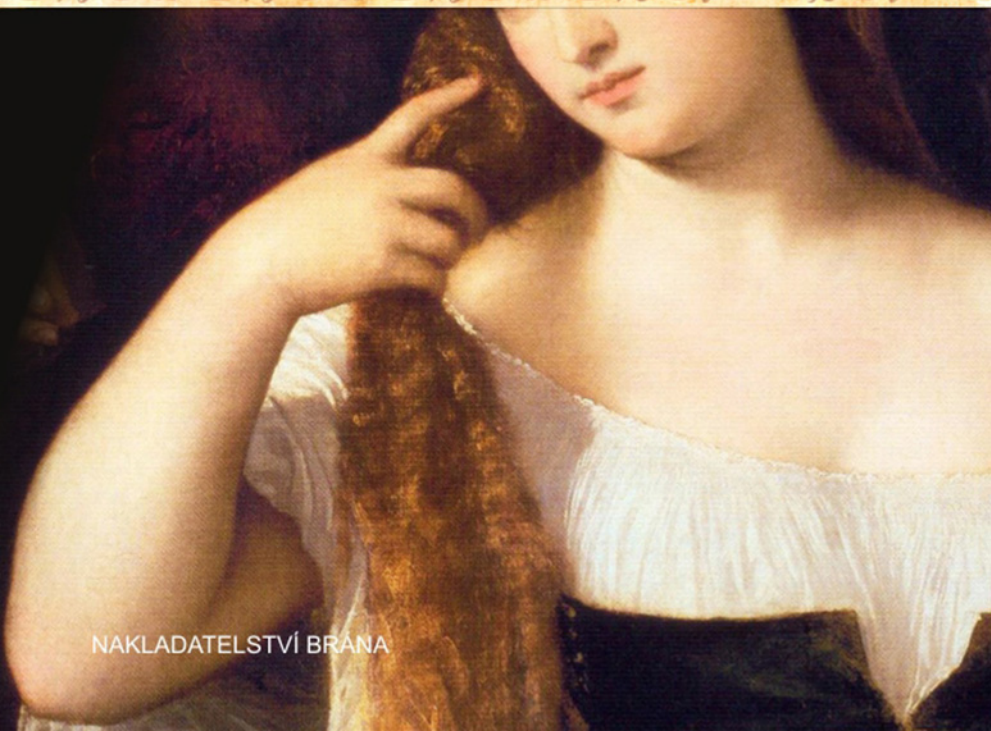

NAKLADATELSTVÍ BRÁNA

BRÁNA

Juliette Benzoni

ČAS TRAVIČŮ

Králova komnata

NAKLADATELSTVÍ BRÁNA

Originální vydání
La chambre du Roi
Le temps des poisons

Přeložil Michal Šťovíček

© Perrin, 2009
Published by arrangement with Literary Agency „Agence de l'Est"
Translation © Michal Šťovíček, 2014

ISBN 978-80-7243-707-8

PRVNÍ ČÁST

ZMIZELA!

KAPITOLA I.

Paní de Montespan se vyptává

Královna je mrtva!

Strašlivá slova letěla rozlehlým palácem rychleji než vichr, odrážela se od mramorových zdí a zrcadel a přikovala na místě dvořany, stráže i služebnictvo. Cože, už? Cože, tak záhy? Vždyť sotva onemocněla. Ještě při nedávné cestě po východních provinciích se těšila pevnému zdraví! Ponurá zpráva se však hnala dál, rozlétla se po městě i po venkově a bleskem dorazila do Paříže. Všechny kostelní zvony v hlavním městě začaly neprodleně zvonit hrana, která si postupně předávaly zvony po celé Francii.

Jak se náhle zdála majestátní, tato za živa drobná, nesmělá a laskavá panovnice, drcená přílišnou láskou ke králi, který ji – španělskou infantku! – tak ponižoval. Srážel ji na úroveň svých milenek a ještě ji nutil přijímat je ke svému dvoru a při cestách s nimi sdílet kočár! Ani po její smrti nedával najevo téměř žádný žal.

Nad dosud nevychladlým tělem uronil několik slz – všichni ovšem věděli, že se rozpláče snadno – a vzápětí se spěchal podřídit zvyku, podle něhož král nesmí dlít pod jednou střechou s nebožtíkem. Uchýlil se tedy ke svému panu bratrovi do Saint-Cloud. Tělo Marie-Terezie bylo mezitím vystaveno na úmrtním loži až do druhého dne,

tedy do 31. července 1683, kdy se jej ujali lékaři a balzamovači. Král se poté opět nakrátko objevil až za dva dny.

Když se 2. srpna odehrávalo rituální klanění zesnulé královně, navzdory zavřeným okenicím bylo ve Velké královnině pracovně horko jako v peci, jemuž ještě přitápěly rozžaté svíce. Před katafalkem, stojícím pod nebesy z černého sametu se stříbrnými třásněmi a vyšitými královninými erby, defilovali napřed představitelé kléru, biskupové, kněží, almužníci. Dva heroldi v dlouhých černých tabardech stáli pod schůdky a podávali příchozím kropáče namáčené ve svěcené vodě. Skupina královniných dvorních dam ve smutečních róbách držela stráž u mrtvé, střídaly se po dvou hodinách s přispěním dalších dam z nejvyšší aristokracie.

Konečně se dostavil král s celou rodinou, aby pokropil tělo zesnulé svěcenou vodou. Všichni měli široké černé pláště s vlečkou v délce úměrné jejich postavení. Podobně byla odstupňována délka smutečního flóru na jejich kloboucích.

Ludvík XIV. nasadil strnulou tvář, jak událost vyžadovala. Uronil dokonce dvě tři slzy, uklonil se, zamumlal krátkou modlitbu, pokropil kdysi tak poslušnou tělesnou schránku a poté poodešel k malému oltáři, na němž spočívala nádoba z pozlaceného stříbra s olověnou vložkou, v níž bylo uloženo královnino srdce. Samotné tělo mělo být zakrátko odneseno do kaple kláštera benediktinek Val-de-Grâce a tam uloženo po boku Anny Rakouské – královy matky a zároveň tety a tchýně zesnulé.

Jeho Veličenstvo se poté odebralo do svých apartmánů, převléklo se ze smutečního hávu do obleku s vázankou a manžetami z jemného bílého plátna, nasedlo do kočáru a odjelo do Fontainebleau, kde již bylo vše přichystáno k honu.

Chvíli po králově odjezdu opustily smuteční kapli paní de Montespan a vévodkyně de Créqui poté, co je na stráži u mrtvé vystřídaly vévodkyně de Chevreuse a hraběnka de Gramont. Obě dámy s úle-

vou sestupovaly po schodišti, potaženém černým flórem stejně jako celé královské apartmá, aby se v zahradách nadýchaly svěžího vzduchu. Markýza se tvářila poněkud ustaraně, čehož si její dlouholetá společnice povšimla a poznamenala:

„Řekla bych, že vás něco trápí?"

„Vskutku. Nevíte, kam se poděla malá Saint-Forgeatová? Za celou dobu, co jsem se vrátila z Clagny a znovu se ujala funkce královniny vrchní intendantky, jsem ji nikde nezahlédla."

„Nevím o ní o nic víc než vy. Jako by se v den smrti té ubohé Marie-Terezie vypařila."

„Jak to, vypařila?"

„To je myslím to pravé slovo. Vyšla z komnaty smutku vzápětí po králově odchodu. Dokonce vyběhla! Pokud vím, šla až k němu, viděli, jak za ním vstupuje do jeho pracovny, ale už ji neviděli vyjít…"

Krásné modré oči paní de Montespan se rozšířily údivem.

„To nedává smysl! Přece od něho musela odejít? Král nemá v komnatách žádné propadliště a navíc mi řekli, že ihned po královnině smrti odjel do Saint-Cloud. Copak by ji odvezl s sebou?"

„To jistě ne. Ale možná jí poradil, aby tam odjela také. Třeba za manželem, který zůstává členem družiny pana vévody. Kromě toho ona sama byla dlouho společnicí Madame, a když se nyní ocitla bez práce, bylo by to docela přirozené. Udivuje mě však, že odjela tak náhle a nikomu se slůvkem nezmínila. A že s námi nedržela stráž u mrtvé, ledaže by ji přepadla náhlá nevolnost. Což by u novomanželky nebylo nic divného…"

„Myslíte, jako že je těhotná? S jejím manželem by to byl zázrak."

„Co jiného by jí mohlo být?"

„Ovšem."

Jelikož paní de Montespan věděla o vévodkynině velké zbožnosti, byť možná poněkud nucené, střehla se dodat, že k těhotenství by v tomto případě bylo zapotřebí zásahu Ducha svatého, což se zde

nezdá pravděpodobné. Hodlala však v pátrání pokračovat. Zanechala tedy svou společnici na cestičce v parku pod záminkou, že musí napsat jakýsi dopis, a vrátila se do zámku. Dokud tělo zesnulé panovnice spočívalo ve Versailles, zůstávala královninou vrchní intendantkou a tudíž i Charlottinou velitelkou. Odebrala se tedy k její komnatě nad apartmánem Marie-Terezie, kde narazila na zamčené dveře, na nichž bylo křídou napsáno: Pro paní hraběnku de Saint--Forgeat. Zavolala komornou, aby jí otevřela. V pokojíku, malém ale pohodlnějším než mnohé jiné, vládl dokonalý pořádek, téměř jako by v něm nikdo nebydlel. Na toaletním stolku nebyly žádné osobní věci – žádný flakon, pudřenka ani šátek. Přivolala děvče, které se mezitím uctivě vzdálilo.

„Jako by v tomto pokoji nikdo nebydlel. Kdy jste viděla paní hraběnku naposled?“

„Ráno v den smrti Jejího Veličenstva. Paní hraběnka strávila noc u královny, vrátila se sem, aby se umyla a převlékla, a pak zase odešla. Uklidila jsem tu a zamkla jako obvykle, ale večer jsem spatřila, že dveře jsou otevřené, truhlice také, a že chybí jedny šaty, plášť, nějaké prádlo, toaletní potřeby a brašna. Myslela jsem, že paní hraběnka odešla jen nakrátko, tak jsem znovu poklidila a zavřela, ale paní hraběnku jsem od té doby neviděla. Asi odjela za manželem…“

S tak malou cestovní výbavou? Při důležitosti, jakou Saint-Forgeat připisoval oblečení, to nebylo myslitelné, ani v době smutku a dokonce ani u Madame Falcké, která se houby starala, co má kdo na sobě. Byla to zkrátka záhada a markýza se rozhodla, že jí přijde na kloub. Nesnášela totiž nezodpovězené otázky a nyní se jí zdálo podezřelé, že posledním místem, kam mladá žena vstoupila, byla králova pracovna. Ledaže by…

Co když příčinou tak náhlého zmizení byla přívětivá pozornost, kterou Ludvík XIV. věnoval mladé a úchvatně krásné Charlottě po jejím sňatku, kteroužto pozornost se paní de Montespan snažila živit,

aby tak krále odvrátila od té nesnesitelné Maintenonové. Královna již nežila, zmizela tedy překážka panovníkových tužeb, jejichž prudkost Athénais poznala lépe než kterákoli jiná. Král tedy klidně mohl čerstvou hraběnku unést, ukrýt před celým dvorem a držet ji ve své moci na nějakém nenápadném místě. V takovém případě by žádnou garderobu nepotřebovala, náhradou by dostala jinou, stonásobně větší, plus nějaké šperky. Stačilo si vzpomenout, jak se král před třemi lety po husarsku zmocnil Angeliky de Fontanges, kterou přijel deflorovat uprostřed noci do paláce svého pana bratra a následujícího rána si ji odvezl před zraky všech.

Když tedy Charlotta o své vůli přišla do jeho pracovny, zřejmě využil skvělé příležitosti a šupem poslal krásku do Fontainebleau či spíše někam do okolí, aby tam na něho čekala… Představa to byla svůdná a paní de Saint-Forgeat by tak nakonec skutečně mohla otěhotnět, což by bylo k popukání! To by se Maintenonová tvářila!

Samozřejmě, Charlotta se markýze netajila s tím, že král ji nijak nepřitahuje, ale Athénais ze zkušenosti věděla, že když si král dá záležet, lze mu sotva odolat. Pak by ji asi přepadly výčitky svědomí, ale ty by nic neznamenaly, když by bylo dosaženo kýženého cíle: odstranit tu starou couru!

Markýzin optimismus rychle vyprchal, když cestou do svého apartmánu narazila v chodbách na kněžnu de Lillebonne, hledící oknem kamsi na Mramorové nádvoří. Přistoupila k ní a vyhlédla rovněž, ale viděla pouze kočár s erbem vévody de La Rochefoucauld, mířící k hlavní bráně.

„To se tak zajímáte o našeho milého vévodu?“ zasmála se.

„O něho ne, ale o to, co je v kočáru. Ováží Maintenonovou za králem do Fontainebleau. Před chvílí jsem zaslechla, jak říká, že její přítomnost mu bude největší útěchou…“

„A královnu přitom ještě ani neodvezli z Versailles? To snad ne!“

„Ale ano! Bojím se, že nás čekají další smutné dny…“

„Doufám, že ho nenapadne dosadit na místo španělské infantky vdovu Scarronovou?“

Kněžna, rozená de Vaudémont-Lorraine, byla jednou z nejurozenějších dam království. Kromě toho neměla Ludvíka XIV. ráda:

„Myslím, že ten je toho schopen,“ odvrkla pohrdavě. „Ta ženská do něj nepřestává hučet, že ho chce usmířit s Bohem a znovu mu otevřít bránu nebeskou!“

„Jako kdyby to byla brána do ráje! Někdo by mu měl vysvětlit rozdíl!“

„Už mu táhne na padesátku! To je nebezpečný věk.“

„Bude snad méně nebezpečný pod kuratelou kazatelky, která už ji překročila?“

„Chtěla byste snad na jejím místě vidět nějakou mladší, jako byla ta ubohá Fontangesová?“ usmála se ironicky paní de Lillebonne.

„Na mou věru, ano! Stokrát radši! Tehdy aspoň nebyl dvůr tak pochmurným místem, jakým se co nevidět stane!…“

Po těch slovech se paní de Montespan vrátila do svého apartmánu, převlékla se ze smutečních šatů do méně honosných, nechala si přistavit spřežení a vyrazila do Saint-Cloud, kde, jak věděla, momentálně pobývala Madame.

Byla velkou přítelkyní pana vévody, již méně jeho manželky, neboť té se při její morálce příčil markýzin bouřlivý vztah s jejím královským švagrem. Líbily se jí však její kousavá duchaplnost, vitalita a štědrost k chudým. Přijala tedy markýzu ihned, i když sama byla kvůli vedru oblečena pouze v nedbalkách.

Pro jednou neseděla Madame za psacím stolem, nýbrž spočívala natažena na pohovce. Ovívala se vějířem a statečně se s popotahováním snažila neprolévat slzy, které se jí draly do očí. Při pohledu na ni se paní de Montespan v dokonalé hluboké úkloně začala omlouvat, že přichází takto nevhod.

„Ale ne, neomlouvejte se. Ráda vidím někoho, kdo nepokládá za nutné tvářit se, jako když kladou do hrobu samotného Ježíše Krista!

Ty afektované obličeje jsou nesnesitelné, když člověk cítí skutečnou bolest."

„Je mi známo, že Madame měla královnu velmi ráda…"

Už nedodala, co bylo rovněž všem známo, a sice, že ta nevinná duše měla ještě raději krále, ovšem jiným způsobem… Což byla zároveň i jedna z příčin nenávisti, kterou tatáž duše chovala k paní de Maintenon.

„Pravda, měla jsem ji ráda, byla mi skutečnou přítelkyní. Ale posaďte se, nechám vám přinést chlazenou limonádu. A řekněte mi, co vás ke mně přivádí. Vypadáte ustaraně."

„To také jsem. Věděla by Vaše Výsost, kde je Charlotta de Fontenac… chci říci paní de Saint-Forgeat?"

„To na mou věru netuším. Vy si myslíte, že je tady?"

„Bylo by to přirozené. Smrt Jejího Veličenstva ji připravila o postavení a o práci, mne ostatně rovněž, takže vzhledem k jejímu vztahu k Madame se to zdá normální. Nehledě na to, že její manžel…"

„… je u mého? To jaksi není důvod, od svatby se viděli asi dvakrát. Ale je logické, že by u mne měla být. A také že si ji hodlám vyžádat. Ale proč se po ní sháníte?"

„Protože se doslova vypařila. Naposledy ji spatřili, když se ihned po královnině skonu rozběhla za králem a žádala ho o audienci."

„Proč tak spěchala? Co tak důležitého mu chtěla říct?"

„Nemám tušení. Opakuji, nebyla jsem tam, ale někdo mi říkal, že byla krajně rozrušená."

„A ten někdo nepočkal, až vyjde. Takový nezájem je u dvora neobvyklý."

„Ovšem, ale prostě je to tak… Přiznávám, že mě na okamžik napadlo, že… no, že když se naše maličká Veličenstvu zjevně líbí…"

„… tak že nám ji mohl… vyfouknout, jako to udělal kdysi s Fontangesovou, jen tentokrát diskrétněji, a někam ji poslal, aby tam na něho čekala?"

Vznešená a pyšná paní de Montespan v rozpacích zaváhala, dokonce se začervenala, a Madame si tento nečekaný pohled s potěšením vychutnávala. Trochu ji rozptýlil v jejím žalu. Ještě tedy přitvrdila:

„Tím spíše, že ji provdal jen proto, aby byla vdaná, neboť náš milý Saint-Forgeat má všechny předpoklady k tomu, aby byl jako manžel hluchý, němý a slepý. Myšlenka je to dobrá, bezpochyby."

„Bohužel jsem se jí musela vzdát. Předtím, než jsem se vydala k vám, viděla jsem vévodu de La Rochefoucauld, jak s Maintenonkou odjíždí do Fontainebleau…"

„Ale ne!"

„Ale ano, bohužel! Prý snad jen ona dokáže zmírnit králův nesmírný žal! Přitom všechno, co nebohé zesnulé královně věnoval, bylo několik málo slz a několik kapek svěcené vody. A bojím se, že víc toho nebude."

„Doufám, že na pohřeb přijede?"

„Chtěla bych tomu věřit!"

Pronesla tato slova více než pochybovačným tónem, což se Madame povážlivě dotklo. Bylo však nutno smířit se s realitou: když zesnulá Marie-Terezie vyjela 10. srpna večer do Saint-Denis, její manžel u toho nebyl. Královnu kromě jejích dvorních dam provázelo pouze pět vysoce urozených dam: manželka následníka, Madame, kněžna de Conti, slečna de Montpensier a slečna de Bourbon. Z pánů jeli za rakví jen Monsieur a chudák malý Vermandois, který hořce plakal a jehož život se také chýlil ke konci. Vedle pohřebního vozu kráčelo deset jízdních gardistů a za ním zástup asi šedesáti „chudých" v šedém, ale král nikde!

Po celé noční trase přes Ville-d'Avray, Saint-Cloud, Bouloňský les, Sablonskou bránu a pláň Saint-Denis vroubil cestu dav, který se zčásti přidal k pohřebnímu průvodu. Celá pohřební pompa se nakonec zastavila v presbytáři nekropole francouzských králů, kde se měl 1. září konat obřad za přítomnosti následníka trůnu a nejvyšších insti-

tucí: Parlamentu, finančního a regálního soudu, university, Châteletu, představitelů města Paříže a cechů, a samozřejmě všech, kteří byli přítomni již 10. srpna… Mši sloužil jeden z královniných almužníků a proslulý Bossuet pronesl obdivuhodnou a nekonečnou pohřební řeč: „Ona (tj. královna) jest bez hany před tváří Boha i lidí: pomluva nezmůže ničeho proti jedinému okamžiku jejího života od dětství až po smrt, a tato ryzí sláva a nezkalená pověst se linou jako vzácná vůně oblažující nebesa i zemi...“[1] Ludvík XIV. nic z toho neslyšel, raději naslouchal zpěvu ptactva ve stínu stromoví ve Fontainebleau. Nezúčastnil se ani mše v chrámu Notre-Dame, jíž Paříž uctila svoji zesnulou panovnici.

Později vyšlo najevo, že když se před ním objevila paní de Maintenon ve smutečních šatech a s truchlivým výrazem ve tváři, neubránil se smíchu:

„Veliký Bože, vypadáte, jako byste právě pohřbila celou svou rodinu! Netušil jsem, že vás to tak strašně dojme.“

„Vás snad ano? Na mou věru, nedojímá mě to o nic víc než vás!“

A zasmála se také. Pro ty dva to byla uzavřená kapitola.

Když obřady skončily, od smrti Marie-Terezie uplynul již celý měsíc a Charlottu nikdo ani nezahlédl. Adhémar de Saint-Forgeat se na otázku Madame probudil ze sna: netuší, kam se mu poděla manželka, o niž se podle tiché dohody, kterou s ní uzavřel nazítří po svatbě, vlastně nestaral. Jen doufá, že se jí nepřihodilo nic zlého.

„Co by se jí podle tebe mohlo stát zlého?“ tázal se ho posměšně rytíř de Lorraine, který šel právě kolem. „Je příliš hezká na to, aby jí nenadbíhali. Když byla zproštěna té poněkud nudné služby u naší nebožky královny, tak si nejspíš dopřála zaslouženou dovolenou?“

Sarkasmus poněkud narušil manželskou shodu:

„Dovolenou? Co tím chceš říct, rytíři?“

„Jen to, že může trávit líbánky s někým jiným, když ses k nim neměl ty! Příroda má hrůzu z prázdna. A ženy rovněž.“

„A co moje čest?“ zaječel Saint-Forgeat. „Co říkáš jí?“

Madame zasáhla:

„Ale pánové, pánové! Nemyslím, že to je vhodné téma na žertování…“

„Však já také nežertuji!“

„Jsem si tím jista a pan de Saint-Forgeat se plným právem horší nad vaším velice nechutným dohadem. Slečna de Fontenac…“

„Je dcerou své matky… Čímž je řečeno vše!“ opáčil nevlídně rytíř de Lorraine.

„Proč jste v tom případě svému příteli nebránil, aby si ji vzal, místo abyste ho do sňatku tlačil? Navíc je zlovolné vrhat podezření na dívku, kterou jsem si zvlášť oblíbila a kterou znám dost dobře na to, abych věděla, že i kdyby propadla nějaké nepříčetné vášni, neučinila by tak v době nekonečného žalu, který nás všechny postihl. Miluje královnu, která ji zachránila, a když tato vydechla naposled, rozběhla se žalem bez sebe za králem a snažně ho prosila o krátké slyšení. Od té chvíle ji nikdo nespatřil.“

„Nikdo ji už neviděl?“

„Nikdo. To by vám mělo stačit, abyste přestal sekat svým hadím jazykem, pane rytíři de Lorraine!“

Argument byl pádný. Rytíř také nejenže neodpověděl, ale svraštil obočí a pohlédl zmateně na svého „spolubratra“.

„Jinak řečeno, otázku je třeba položit králi? Ty by sis mohl troufnout, Saint-Forgeate!“

„Já? Abych si troufl ptát se krále, co s ní udělal?“

„Proč ne? Je to konec konců tvoje žena…“

„Ta si tedy vybrala manžela!“ pronesla vévodkyně posměšně. „Buďte klidní, pánové. Toho, čeho vy se děsíte, se já nelekám. Půjdu za králem.“

V téže chvíli, kdy se k tomuto kroku rozhodla, jej paní de Montespan učinila. Žila příliš dlouho po Ludvíkově boku na to, aby se ho jakkoli

bála. Charlottino zmizení ji dráždilo a byla rozhodnuta, že zjistí, co za tím vězí. Když tedy Ludvík nábožně zavřel misál, pokřižoval se a vyšel z kaple, náhle před sebou spatřil překážku v podobě markýzy, hluboce se klanící v záplavě lesklého, šedomodře měňavého taftu.

„Sire," ozvala se s nejzářivějším úsměvem, „prosím krále, aby mi laskavě poskytl soukromé slyšení."

„Přejete si s námi mluvit, paní? O čem to?"

„O události, kterou možná Vaše Veličenstvo považuje za bezvýznamnou, avšak pro mne význam má."

„Nuže dobrá, projděme se kousek spolu."

„Král ví, jakým potěšením je pro mne, mohu-li kráčet vedle něho, avšak takové velké štěstí bych ráda prožila beze svědků!" odpověděla a vrhla pohled na svou soupeřku, kráčející za Ludvíkem XIV. s očima skromně sklopenýma. „Zejména dnes, kdy má slova nejsou určena pro každého. Pracovna Vašeho Veličenstva by byla ideálním místem."

„Budiž! Pojďme!… Uvidíme se později," dodal směrem k paní de Maintenon, která se zjevně nerada vzdálila poté, co se lehce uklonila, sledována výsměšným pohledem krásné Athénais.

O pět minut později zavírali Švýcaři za králem a markýzou dveře královy pracovny. Ludvík podal klobouk, rukavice a mešní knihu sluhovi, jehož poslal pokynem ruky pryč, usedl za psací stůl a ukázal návštěvnici na křeslo.

„Tak, jsme sami. Mluvte, ale rychle. Mám dnes mnoho práce. Co si přejete?"

„Položit Vašemu Veličenstvu otázku… s vaším svolením."

„Položte ji."

„Chtěla bych vědět, kam se poděla paní de Saint-Forgeat, kterou nikdo neviděl ode dne, v němž nás královna navždy opustila."

„Měli bychom to snad vědět my?"

Markýze neunikl majestátní plurál ani svraštěné obočí, ale to na ni v nejmenším neplatilo.

„Nevím, kdo by to mohl vědět lépe než král. Vstoupila do této místnosti krajně rozrušená a podle toho, co je mi známo, odtud již nevyšla."

„Měla byste myslet na to, co říkáte, paní, a s kým mluvíte. Co jste si to vzala do hlavy? Že ji tady už přes měsíc ukrýváme ve skříni?"

„To by nedávalo smysl. Král ihned poté odjel do Saint-Cloud."

„Takže? Ujišťujeme vás, že když jsme opustili tento zámek, zanechali jsme ji v něm a není nám známo, kam se poděla."

„Zůstala v této místnosti sama?"

„Kladete příliš mnoho otázek, paní, což nebývá zvykem, hovoříme-li s králem. To byste měla vědět!"

„Jistě, Sire. Byly doby… nádherné doby, kdy jsme se spolu po milování bez zábran smáli, když jsem svého krále nazývala Ludvíkem… Sire, chovám k malé Charlottě přátelské city… možná proto, že se komusi podobá a vzbuzuje tak ve mně určité výčitky, ale také proto, že osud se zřejmě proti ní spikl a připravuje ji o jednu ochranu za druhou."

„Pokud vím, má manžela? A nezapomínejte, že…"

„Existuje zejména kdosi, kdo se ji podle všeho snaží zničit, a neptejte se mne kdo, protože to víte stejně dobře jako já, a beztak bych vám neodpověděla. Proto si dovoluji opakovat svou otázku, bude poslední: zůstala zde sama?"

„Ne. Když jsme odcházeli, byl tu s ní Louvois. To by vás mělo uklidnit. Jste tuším přátelé?"

„Jistě! Ovšem mladou a tak krásnou ženu jako je paní de Saint-Forgeat bych mu nesvěřila. Má náročné, občas i podivné a velmi prudké choutky."

„Zažila jste snad sama nějaké?"

„To by si netroufl. Byla by to od něho nevídaná zpupnost, kdyby se odvážil vstoupit na území nejmocnějšího krále na světě. Toto území je navždy nedotknutelné…"

Lichotka byla poněkud těžkopádná, ale markýza znala Ludvíka XIV. jako své boty. Vskutku, král se rázem přestal tvářit přísně, dokonce nasadil zasněný výraz, který se k němu příliš nehodil:

„Velmi hezké území, pohostinné a vlídné, po němž bylo tak příjemné bloudit."

V markýzině srdci náhle blikl plamének naděje, vzápětí však zhasl:

„Sire!" ozval se medový hlas, „nebylo by lépe říci paní de Montespan pravdu, než ji nechat napospas nejrůznějším dohadům?"

Maintenonová! Stála tam, objevila se bůhví jak, bůhví odkud, aniž ji kdo přizval, což nejspíš nevěstilo nic dobrého. Dceru rodu Mortemartů však taková lapálie nemohla rozhodit. Pyšná Athénais také vetřelkyni ihned zvysoka odsekla:

„Vida! Tak vy jste byla po celou dobu tady, nebo snad máte pořád ve zvyku poslouchat za dveřmi?"

Ludvík XIV. spěchal ochránit svou důvěrnici před potlačovanou zuřivostí:

„Tento tón je již zcela nevhodný, markýzo! Paní de Maintenon může po libosti kdykoli vstoupit od chvíle, kdy jsem jí svěřil spásu své duše…"

„Otec La Chaise je tedy tak nemocný, že musel žádat tady paní o pomoc?[2] To je zlé, neboť je to rozumný a duchaplný člověk. Což o sobě nemůže říct každý!"

„Skončeme tu hru, paní! Nelíbí se mi!"

„Je mi velice líto, že krále rozlaďuji, ale proč by neposlechl radu, kterou mu dávají? Jakou pravdu bych se měla dozvědět?"

„Se svolením Jeho Veličenstva vám ji mohu říct: paní de Saint-Forgeat urazila krále. Už ji neráčil poslouchat a ponechal pana de Louvois, aby mladou dračici uklidnil."

„Charlotta a dračice? Vždyť ji přece královnina smrt tak hluboce zasáhla?"

„Jak to můžete vědět? Nebyla jste u toho."

„Byli u toho jiní a vylíčili mi to. Ale jelikož jste tak vševědoucí, můžete mi říct, čím to nešťastné dítě mohlo Jeho Veličenstvo urazit?“

„Nejsem tak nemístně zvědavá jako vy, paní. Vím, že se provinila, ale nevím, čím!“ pronesla paní de Maintenon ctnostně.

„Že by? To spíš vy jste měla proč si na ni stěžovat. Určitě je to tak, protože od jejího příchodu ke dvoru jste ji nepřestala pronásledovat a nasazovat na ni.“

„Já? Mluvíte z cesty! Neměla jsem důvod…“

„Ale měla! Příliš mladá, příliš krásná a hlavně ta podoba, která je pro vás nebezpečná!“

„Selhává vám paměť, paní. Já jsem nevyhodila ze sedla a nedohnala k zoufalství slečnu de La Vallière.“

„Možná jsem toho litovala víc než vy! Srdci nedokážeme poručit, když milujeme, a to ani když jde o někoho jiného než o předmět naší vášně…“

Vřelým hlasem bývalé favoritky proběhl záchvěv této vášně a našel nečekanou odezvu v Ludvíkově srdci. Král se obrátil k paní de Maintenon:

„Děkuji, že jste se mi snažila pomoci,“ ozval se mírným hlasem, „ale rád bych tento rozhovor dokončil… Uvidíme se později!“

Na to se dalo jen uklonit a odejít. Pouze náhlá červeň ve tváři paní de Maintenon prozrazovala tajenou zlost. Athénais, nadšená tímto malým vítězstvím, se moudře střehla cokoli poznamenat. Ludvík se k ní ostatně přiblížil a v hloubi jeho očí se zaleskl plamen, v nějž už nedoufala:

„Sálá snad ještě trochu tento žár?“ zašeptal tak blízko, že ucítila jeho dech. „Nebo už vyhasl?“

„Pod popelem doutnají žhavé oharky. Ke vzplanutí by stačilo málo…“

Nastalo podivně živé ticho, v němž na jakési nejasné zamručení odpověděl povzdech. Když se jejich rty opět oddálily, Athénais uslyšela:

„Pojedu teď na lov poblíž Clagny. Čekej tam na mě!“

Když opouštěla královu pracovnu, už si dost dobře nevzpomínala, proč tam přišla… Jak myslet na něco jiného než na následující hodiny, kdy slunce opět prozáří její opuštěné lože? Ihned se vydala na cestu do Clagny.

Pokud šlo o Madame, musela ulehnout s ošklivou chřipkou a nemohla tudíž krále navštívit, jak si předsevzala. Dvůr se ostatně právě tehdy stěhoval do Fontainebleau a vévodkyně tak mohla ke své radosti zůstat sama v Saint-Cloud a léčit se.

Sotva královský dvůr dorazil na místo, stal se zámek dějištěm tragikomedie. Král dostal dopis z Versailles, oznamující, že sotva zahájené práce na severním křídle se nezdařily a první část díla se zřítila. Rozzuřil se a vylil si vztek na Colbertovi, který podle něho jakožto vrchní intendant královských staveb za nehodu mohl, a vynadal mu, že špatně vybral stavitele.

„Buď vaši lidé nestojí za nic, nebo se šidí použité materiály! Můj zámek si zaslouží větší péči. Ať už se to neopakuje!“

Ministr zesinal.

„Sire, král se mnou dosud nikdy tímto tónem nemluvil a nemyslel jsem, že…“

„Někdy se začít musí! Je vám přece dobře známo, že vyžaduji dokonalost! Běžte a urychleně škodu napravte!“

O několik minut později opouštěl Colbert Fontainebleau. Dusil se vzteky. Vtrhl do Versailles a začal řádit mezi stavbyvedoucími, načež se vrátil do svého pařížského paláce a ulehl. Za tři dny byl po smrti… Událost zapůsobila jako studená sprcha.

Když totiž paní Colbertová zjistila, že se její manžel zavřel v pokoji a nechce nic jíst, vyslala posla ke králi se zprávou, co se děje. Král okamžitě odpověděl krátkým dopisem, jímž ministrovi nařizoval, aby jedl a pečoval o sebe. Colbert však již nehodlal odpovědět.

„Nyní budu skládat účty již jen králi nebeskému…“

Zbavil se tak řešení stále nových hlavolamů, které pro něho představovaly neustálé finanční požadavky příliš náročného a nádherymilovného královského stavebníka. Odcházel z tohoto světa ne-li šťasten, tedy alespoň s úlevou, že konečně skládá úřad, který již neúnosně tížil jeho čtyřiašedesátiletá bedra. Zaradovali se i četní nepřátelé ministra, jemuž paní de Sévigné pro jeho ledovou zdvořilost přezdívala Severák, zejména jeho rival Louvois, který se nyní stal nepsaně prakticky všemocným.

Toto úmrtí, k němuž došlo tak záhy po smrti královny, však jako by zahalilo celý okázalý dvůr mračny a mlhou. Náhlý skon opět vzbudil u mnoha dvořanů myšlenky na jed. Vždyť naprosto zdravá Marie-Terezie zemřela ani ne za čtyři dny a pevně stavěný Colbert, který se klidně mohl dožít stovky, odešel na onen svět za stejně krátkou dobu. To všechny vyplašilo, stejně jako skutečnost, že se také zcela zjevně a podstatně mění i králův způsob života. Král se navracel k ctnosti a pobožnostem nyní věnoval převážnou většinu času, v němž se doposud staral především o tělesné požitky. Dámy ode dvora tehdy začaly nosit růžence a modlitební knížky častěji než vějíře, do kliky zbožných žen vstupovaly nečekaně i takové dámy jako hraběnka de Gramont, vévodkyně du Lude, paní de Soubise, paní de Thianges – sestra paní de Montespan, a nakonec i sama krásná Athénais. Stejně jako celý dvůr, i markýza si kladla otázku: ožení se král podruhé?

V jeho pětačtyřiceti letech a při jeho všeobecně známém apetitu si bylo sotva možné představit, že by mohl zůstat sám. Měl snad tento náhlý návrat k mravnosti přilákat některou z evropských princezen, aby byla ochotna zaujmout místo zesnulé infantky? Místo ovšem ve skutečnosti nepříliš záviděníhodné… V takovém případě by však bylo zcela nepatřičné tahat současně do postele tak úchvatně krásnou mladou ženu, jako je Charlotta. Paní de Montespan tudíž ráda nerada odložila další otázky na neurčito… Zejména když osud mladé

ženy držel ve svých rukou Louvois, který ostatně náležel k markýzi-ným přátelům…

Přece jen však tento osud někoho v Paříži zajímal: slečnu Leonii des Courtils de Chavignol, která bděla nad dívčinou od smrti jejího otce až do jejího vstupu do kláštera Uršulinek v Saint-Germain, odkud dívka posléze uprchla.

Začala se zajímat od onoho rána 28. prosince, kdy se mladý policista Alban Delalande (který ji u sebe ubytoval poté, co ji Charlottina matka vyhnala na ulici) vrátil do domu v ulici Beautreillis zjevně na konci sil, celý zsinalý, s vyhaslým pohledem. Ani ho nenapadlo pozdravit, rovnou hmátl po láhvi vína, vyprázdnil ji do poslední kapky, složil hlavu na stůl a rozvzlykal se. Posléze vysílen zmlkl a tvrdě usnul. Leonie se po celou dobu nepohnula, mlčky seděla na stoličce s rukama sepjatýma v klíně a čekala. Bylo jí jasné, že jakýkoli zásah je zbytečný, že Alban si potřebuje prožít svá muka až do konce. Byl na pokraji nervového zhroucení, při jeho tvrdé nátuře zcela nečekaného, které však plynulo z příliš dlouho potlačovaného napětí.

Když se rozhostilo ticho, Leonie vstala, okamžik hleděla na spícího, pak mu nadzvedla hlavu, aby mu omyla tvář, ale zjistila, že to nepůjde, aniž by ho celého zmáčela. Chvíli přemýšlela a nakonec došla k názoru, že zbývá jedině uložit ho do postele. To však sama nemohla zvládnout, potřebovala pomoc nějakého siláka. Ani s přispěním paní Pivertové, správcové domu monackého knížete v ulici Lions-Saint-Paul, která se čtyři dny v týdnu starala o domácnost, by nedokázala vynést těžké bezvládné tělo do ložnice v patře. Sundala tedy zástěru, ujistila se, že čepec na šedinách má správně nasazený a vydala se k sousedovi odnaproti.

Byl jím starý šarmantní pán, s nímž se seznámila počátkem zimy, když při odchodu z blízkého kostela uklouzla na zasněženém scho-

dišti a skončila s vymknutým kotníkem vsedě pod schody. Pomohl jí vstát a dokonce jí nabídl odvoz svým kočárem, jímž přijel navzdory krátké vzdálenosti kvůli špatnému počasí. Zjistilo se, že bydlí rovněž v ulici Beautreillis v pohodlném domě, který zdědil po starším bratrovi – parlamentním radovi. Sám předtím zastával patnáct let místo na francouzském vyslanectví v Madridu, kde vedl asketický a navenek pobožný život uprostřed notorických nepřátel Francie a pod podezřívavým dohledem obávané inkvizice. Zemřelý starší bratr byl bezdětný starý mládenec, jehož smrt vysvobodila mladšího sourozence z ponuré existence a vzkřísila ho k životu. Od té doby si užíval v krásném domě s rozkošnou zahradou, pilně hromadil knihy a společnost mu dělali šikovná kuchařka Eglantina a spolehlivý sluha Fromentin, který zastával i funkci kočího.

V Leonii ihned rozpoznal urozenou dámu a mezi oběma se okamžitě zrodila vzájemná sympatie. Oba byli bystří, kritičtí, měli vkus a zálibu v dobrotách i vzdělání. Pouto zesílilo, když Isidor Sainfoin du Bouloy vylíčil nové přítelkyni událost, kterou považoval za zlomovou ve svém životě: svůj návrat ze Španělska v roli gardedámy dvou hezkých a milých dvorních dam královny Marie-Luisy, které se na králův rozkaz vracely do Francie. Jedna se jmenovala Cecilie de Neuville a druhá Charlotta de Fontenac. Při vzpomínce na ně se mu v oku zaleskla slza.

„Nezažil jsem nic příjemnějšího než tuto dlouhou cestu přes dvě země. Byly tak okouzlující! Nejraději bych byl jednu z nich adoptoval, nebo rovnou obě, jako starý strýček, ale náležely ke dvoru a já se neodvážil vnucovat… Vlastně jsem je pak už neviděl!“ dokončil s povzdechem.

Leonie se mu zpočátku představila jako sestřenka Albana Delalanda, jemuž Sainfoin nezapomněl, že mu slečnu de Fontenac prakticky unesl na dvě dlouhé hodiny. Nyní splatila důvěru důvěrou a vylíčila Sainfoinovi du Bouloy svůj vlastní příběh. Její nový přítel v tom viděl

znamení nebes a jejich dobrý sousedský vztah od té chvíle přerostl v pouto takřka rodinné. Proto Leonie onoho pochmurného rána neváhala obrátit se o pomoc přes ulici.

Ani ne pět minut poté se vracela v doprovodu statného Fromentina i drobného Isidora, rozrušeného nejvyšší měrou a třesoucího se zvědavostí. Alban stále ležel hlavou na stole na hranici kómatu.

„Jasně!“ pronesl sluha stručně.

Nezdržoval se vyhrnováním rukávů, popadl mladíka a naložil si ho bez námahy na záda jako pytel obilí, vynesl ho do patra, položil na postel, požádal o pomoc svého pána a Leonii vykázal z pokoje.

„Svlékneme ho a uložíme. Pak se uvidí!“

Nevidělo se nic. Jakmile se Alban ocitl vleže na zádech pod přikrývkami, začal chrápat a už se ani nepohnul.

„Bude vyspávat pár hodin,“ prorokoval Isidor. „Vy říkáte, že vypil jen jednu láhev?“ obrátil se na Leonii. „Při jeho postavě dost překvapuje, že se tak opil. Měl by vydržet mnohem víc! Ovšem vypadá skutečně hrozně. Co se mu mohlo stát?“

„Na to chci přijít. Kdybyste ho viděl chvíli předtím – hotové zosobněné zoufalství! Proto u něj zůstanu, dokud se neprobudí.“

Tvářila se tak rozhodně, že se jí ani neodvážili navrhnout, že by se u něho mohli střídat. Bude lepší, když Alban uvidí známou tvář, jakmile otevře oči. Ostatně, v případě potřeby nebudou daleko.

Scéna ožila kolem půlnoci. Slečna Leonie pletla u krbu a zaslechla, že se Alban pohnul. Přistoupila a viděla v jeho otevřených očích další slzy... Sedla si na kraj postele, vzala Albana za ruku a laskavým tónem se zeptala:

„Neviděla jsem vás už dva dny. Co se vám stalo, že vás to tak vyřídilo?“

Pokusil se o úsměv, ale podařil se mu jen jakýsi úšklebek.

„Docela legrační, že? Nemyslel jsem, že mě to tak zasáhne!“

„O čem to mluvíte? Či vlastně o kom? O... Charlottě?“

Už dávno uhodla, že je do Charlotty zamilován, ač se na to nikdy nezavedla řeč. Byl tedy překvapen:

„Vy to víte?"

„To je známá věc. Teď mi řekněte, co se stalo. Přihodilo se jí něco? Něco vážného?"

„Pro mě ano… Včera večer si v kapli ve Versailles vzala toho hňupa Saint-Forgeata. Seběhlo se to tak rychle, že jsem se to dozvěděl až na poslední chvíli. Stačil jsem se jen taktak vmísit mezi nosiče svícnů před východem z kaple. Byla… byla tak krásná, až oči přecházely!"

„A kdo je ten Saint-Forgeat?"

„Jeden z miláčků vévody Orleánského! Opentlený větroplach."

„Do takového člověka se přece Charlotta nemohla zamilovat."

„Taky že ne. On je určitě jen zástěrka. Jsem přesvědčen, že na ni jako na hraběnku de Saint-Forgeat má zálusk někdo jiný."

„Kdo jiný?"

„Přece král! Měla jste vidět, jak na ni zíral! Svlékal ji očima!"

„Ale? A… co Maintenonová? Co ta tomu říkala?"

„Nic. Nebyla tam. To si na ni přichystala Montespanová, která šla za svědka, a to zjevně nadšeně! Opakuje se případ Fontangesové!"

„Co vás vede! Ta záležitost ji vystrašila na celý život…"

„Ano, ale ještě větší hrůzu má z Maintenonové… No, už víte všechno. A teď mi něco slibte."

„Co to?" zeptala se, znepokojena náhlou tvrdostí zračící se v mladíkových očích.

„Přísahejte, že už nikdy přede mnou nevyslovíte její jméno. Už nikdy! Rozumíte? Ta láska by mě mohla zničit, musím ji v sobě zadusit!"

„Ale…"

„Jestli ke mně cítíte aspoň trochu přátelství, tak přísahejte!… Prosím vás o to. Uzdravím se prací, ale jen za tuto cenu!"

„Budiž, přísahám!"

A slib dodržela, i když s přemáháním, neboť tak nečekaný sňatek ji polekal. Nedokázala si ani na okamžik představit Charlottu jako nějakou odalisku, podrobující se bez sebemenších protestů chlípným touhám stárnoucího muže. Souhlasila v tomto bodě se Sainfoinem du Bouloy, jemuž záležitost předestřela, neboť k takové mlčenlivosti se nezavázala. Čímž se jí trochu ulevilo, neboť sdílená starost – poloviční starost. Bývalý vyslanecký rada prohlásil kategoricky:

„To děvče je příliš poctivé, příliš hrdé a příliš bystré na to, aby se sebou nechalo takhle manipulovat. Kromě toho, i když jsem je neviděl pohromadě dlouho, přísahal bych, že je zamilovaná do toho omezeného policisty!"

„Není omezený! Jenom se pokouší zbavit nebezpečně realistických představ! Asi aby se nezbláznil… nebo nestal kralovrahem! Myslím, že by takové krajnosti byl schopen!"

„Tak daleko ještě nejsme! Za současného stavu věcí bude lepší, když dodržíte slib… a budete se mít na pozoru."

Tak se stalo. Následující dny se opět zbarvily do jednotvárné šedi, Alban se zklidnil, přinejmenším navenek. Leonie ho však hlídala jako mléko na plotně. V duchu zuřila, že nemůže proniknout do uzavřeného prostředí Versailles a pořádně se vyptat Charlotty, či se o to alespoň pokusit. Vždyť se viděly naposled tak dávno a mladá paní hraběnka by ji nyní mohla docela dobře zdvořile požádat, aby si hleděla svého. Isidor však s tímto názorem nesouhlasil – měl přece příležitost strávit v dívčině společnosti tři neděle:

„Jsem si jist, že by vás viděla velice ráda! Vycházely jste spolu dobře?"

„Velmi dobře. Důvěřovala mi, protože věděla, že mám ráda jejího otce a on mi náklonnost oplácel!"

„Tak vidíte! Dvůr teď ale stejně cestuje po východních provinciích. Až se vrátí, uvidíme…"

Dvůr se vrátil a Versailles ožily, ale ne nadlouho. Královnina smrt je pohroužila do smutku, před nímž král prchal do Saint-Cloud a do

Fontainebleau. Slečna Leonie se rozhodla zúčastnit pohřebního procesí do Saint-Denis. Její soused ihned souhlasil a nabídl jí, že vezme svůj kočár a pojede s ní.

„Určitě tam bude. Královnu musí na její poslední cestě provázet celý její dvůr. Po obřadu s ní zkusíme promluvit…"

Bohužel, v hustém davu nebylo možné Charlottu najít. Isidorovi však jeho čerstvé zbohatnutí dodalo odvahy, podařilo se mu vyhledat jednoho z kostelníků baziliky a pomocí zlaťáku ho snadno přemluvit, aby je přes hospodářské příslušenství zavedl do jedné ze zpovědnic, kde sice byli poněkud stísněni, ale měli výhled na královniny dvorní dámy kolem vévodkyně de Créqui a markýzy de Montespan. Když obřad začal, přesvědčili se, že král není přítomen… a Charlotta rovněž ne!

Ač byli oba nevelcí a štíhlí, tísnili se ve zpovědnici jako sardinky. Leonie seděla na úzké lavičce a Isidor na podlaze. Museli tak v nepohodlné pozici a v úmorném vedru zůstat až do konce pompézního obřadu, značně prodlouženého o Bossuetovu nekonečnou řeč.

Když byla rakev konečně snesena do krypty a herold provolal: „Královna je mrtva, královna je mrtva, královna je mrtva! Modleme se za její duši!", účastníci začali opouštět baziliku podle protokolu, ale nešli zrovna pomalu. Každý pospíchal ke svému kočáru a na večeři. Oba spiklenci vylezli ze skrýše, třeli si kolena a protahovali ztuhlá záda. Slečna Leonie se mračila: králova nepřítomnost na manželčině pohřbu i znepokojivá nepřítomnost mladé ženy, jejíž povinností přece bylo doprovodit svou zachránkyni do hrobu, zavdávaly příčinu k neblahým domněnkám. Že by Alban měl pravdu, že by žárlivost byla pro jednou jasnozřivá a že by se ve stínu stromů ve Fontainebleau již odehrával milostný románek?

„To je nemyslitelné a skandální!" dokončila své úvahy nahlas.

„Asi myslíme na stejnou věc," pípl Isidor. „I když představa, že naše Veličenstvo a to roztomilé dítě spolu cukrují, zatímco královnu

kladou do hrobu, je svatokrádežná, ale člověka nemůže nenapadnout! Byla zde jinak celá královská rodina: následník s manželkou, Monsieur a Madame, králova sestřenice vévodkyně de Montpensier, všichni princové a princezny, bývalé královy milenky na čele s Montespanovou, dvorští hodnostáři, zástupci nejvyšších institucí, universita a kdoví kdo ještě!"

„Okamžik!" ozvala se Leonie. „Nechte mě přemýšlet!"

„O čem, proboha?"

„Povídám, nechtě mě!"

Kráčeli tedy chvíli mlčky. Když již téměř došli ke kočáru, Leonie se zastavila uprostřed ulice:

„Chyběl tu ještě někdo!"

„Kdo?"

„Paní de Maintenon, samo sebou! Žila jsem v Saint-Germain dost dlouho a viděla jsem ji mnohokrát. Jsem si jistá, že měla stát mezi společnicemi manželky následníka, jako její druhá strážkyně garderoby… a místo toho je někde pryč!"

„No ano, měla tu být, to je jisté, ale rád bych věděl, co si vlastně myslíte. Jestli jsou obě ve Fontainebleau, neumím si představit, že král naslouchá nabádání k ctnosti od jedné a současně útočí na ctnost druhé!"

Slečna Leonie zrudla:

„Mlčte laskavě! O poctivosti mladé ženy se nežertuje!"

„Já nežertuji, snažím se pochopit."

„Já také, ale možná máme příliš velkou představivost. Maintenonová už není nejmladší a možná jí prostě není dobře. Je vedro a dusno, bude bouřka…"

„Ale ale ale!… Neznáte ženy, a hlavně tuhle ne! Kdyby tu král byl, byla by tu s ním i se smrtí na jazyku! Ač nechodím ke dvoru, čtu noviny a občas zaskočím do hospody, jsem tedy v obraze…"

„Takže zpustlost? To ještě chybělo!"

Sainfoin du Bouloy se posměšně zašklebil, až se mu dlouhý nos málem dotkl brady. Uchechtl se:

„Milá slečno, nechcete mi namluvit, že jedna dvě sklenice vína nebo pálenky v hospodě vás pohorší? Není to o nic větší zpustlost než pít doma, je to zábavnější a člověk se přitom leccos dozví. Ale co budeme dělat?“

„Vrátíme se domů, samozřejmě! Ale… něco mě napadlo.“

„Prozradíte mi to?“

„Co kdybych požádala o slyšení paní vévodkyni Orleánskou? Charlotta strávila několik let v jejích službách a ona byla královninou přítelkyní. Viděl jste, jak plakala? Kromě toho jsem ze šlechtického rodu,“ napřímila se hrdě. „Může mě přijmout, aniž by si zadala!“

„Přijala by vás i bez toho. Je to nejlepší člověk na světě a je ze všech urozených princezen nejvstřícnější. Pojedeme kolem Palais-Royal, abychom viděli, jestli tam je!“

„A když tam nebude?“

„Skočíme něco pojíst do nějaké dobré hospody a pak vás odvezu do Saint-Cloud, ale přiznávám, že bych dal přednost audienci v Paříži.“

„Pročpak?“

„Protože Madame a ostatně i Monsieur jsou vždy ochotni vyslechnout bezprostředně obyvatele hlavního města, které si oblíbili, zatímco král je přehlíží.“

Nejtěžší bylo najít kočár. Nejen bazilika, ale i město včetně nejbližšího okolí byly plné lidí, kteří si po předlouhém obřadu našli čas na privátní modlitbu. Nakonec je objevil Fromentin, který po příjezdu zaparkoval kočár v jedné slepé uličce. Nyní stál na patníku na rohu ulice a mával na ně.

Slečna Leonie se zvrátila do podušek a s úlevou vydechla. Potížím však ještě nebyl konec. Prodrat se davem vyžadovalo hrdinské úsilí a do ulice Beautreillis dorazili až před jedenáctou hodinou večerní.

KAPITOLA II.

PODEZŘELÁ SMRT

Když se Leonie druhý den vypravila do Palais-Royal, čekalo ji velké zklamání. Madame a Monsieur odjeli nikoli do Saint-Cloud, což by bývalo ještě šlo, nýbrž do svého zámku ve Villers-Cotterêts, v jehož krásném polesí vévodkyně s oblibou lovila. To bylo pro Leonii příliš z ruky… Odtamtud ostatně měli přejet do Fontainebleau. Musela se tudíž obrnit trpělivostí!

Rozmrzelá Leonie se vracela ke kočáru, který jí Isidor laskavě zapůjčil, když zahlédla svého domácího. Alban stál u palácové mříže a živě diskutoval se svým nadřízeným panem de La Reynie. Paříž se policejního ředitele obávala a zároveň ho pokládala za nejinformovanějšího muže ve Francii. Stará panna znala jeho schopnosti a ráda by si s ním popovídala, ale bohužel tu byl Alban, jemuž odpřísáhla, že před ním nevysloví Charlottino jméno. Protože měla svého hostitele docela ráda a vážila si nové příležitosti, kterou jí poskytl, neodvážila se jeho zákaz tak ostentativně porušit. Jistě, mohla by se nechat odvézt do Châteletu a žádat o rozmluvu, ale kdo mohl vědět, jestli tam mladík nebude také? To by asi byl konec jejich přátelství…

Nasedla do kočáru a bez hnutí sledovala oba muže pohledem, až se Fromentin naklonil z kozlíku a zeptal se:

„Co teď, slečno?“

„Nevím! Madame odjela do Villers-Cotterêts a tamhle vidím pana de La Reynie, s nímž bych ráda promluvila pár slov, ale…“

„… ale vadí vám pan Delalande. Protože pánové zrovna spolu odcházejí, dovolil bych si slečně něco navrhnout, s jejím svolením!“

„Jen povídejte.“

„Pan Delalande mého pána téměř nezná, na rozdíl od slečny. Možná nepojme podezření, když se pan du Bouloy ohlásí v Châteletu? Pokud tam bude…“

„Máte úplnou pravdu, Fromentine, mělo mě to napadnout dřív. Asi stárnu,“ dodala sklesle. „A teď, prosím, jeďme domů.“

Návrh se setkal s příznivou odezvou tím spíše, že Isidora už to napadlo také, ovšem bez souhlasu Leonie si netroufal převzít iniciativu. Charlotta byla její sestřenice, a i když si uchovával milou vzpomínku na cestu ze Španělska ve společnosti obou dívek, neodvážil se plést do rodinných záležitostí, aby mu neřekli, ať si hledí svého. Jemu přitom záleželo na dobrém mínění jeho sousedky!

Takto již přímo pověřen posláním, které jej upřímně těšilo, nechal se následujícího dne odpoledne odvézt do Châteletu, ptal se po panu de La Reynie a když se dozvěděl, že je přítomen a pan Delalande nikoli, poslal policejnímu řediteli po zřízenci lístek s prosbou o okamžité přijetí, je-li to možné. Ze zkušenosti věděl, že s vysoce postavenými úředníky je nutno jednat co nejuctivěji. Za několik minut vstupoval do středověce vyhlížející pracovny ředitele královské policie.

Pan de La Reynie stál za psacím stolem, odložil listinu, kterou právě četl, nabídl příchozímu židli a zajímal se, co k němu přivádí bývalého vyslaneckého radu. Přijetí bylo zdvořilé, ale bylo zjevné, že policejní ředitel nemá času na rozdávání. Isidor se tedy nezdržoval zbytečnými okolky.

„Chtěl bych vědět, kde se nachází paní hraběnka de Saint-Forgeat. Zdá se mi, že ji už dlouho nikdo neviděl…“

„A to se ptáte mne? Odpovědět by vám přece měl její manžel.“

„Jistě, ale pokud vím, ten se pohybuje stále v okolí pana vévody Orleánského, ale nikdy v doprovodu své manželky…“

„A vám to připadá podivné?“ tázal se La Reynie bezvýrazným tónem.

„Vlastně ne. Ovšem paní hraběnka by se tu a tam objevovat měla. Jenže od smrti Jejího Veličenstva se neobjevila už nikde. Ani včera na pohřbu naší drahé panovnice. Proto se její sestřenice slečna des Courtils de Chavignol, kterou tuším znáte, začíná znepokojovat.“

„Ach, tak to ona vás posílá? Dovolte, abych se podivil, ale ona je také… sestřenkou mého kolegy Delalanda, dokonce u něho bydlí. Překvapuje mě, že se neobrátila na něho.“

„Přivádíte mne do rozpaků, pane policejní řediteli, jelikož vám musím svěřit cizí tajemství. Po svatbě slečny de Fontenac přiměl pan Delalande slečnu des Courtils, aby mu přísahala, že před ním už nikdy nevysloví jméno své sestřenky.“

„Z jakého důvodu?“

„Zcela prostého. Je do ní blázen!“

„Domníval jsem se, že je rozumnější. Musel čekat, že ji jednoho dne vdají, ale že sňatek, zejména s tímhle Saint-Forgeatem, nemá prakticky žádný význam.“

„Právě! Také je tu ještě něco jiného. Tento sňatek by zjevně posloužil jen jako zástěrka jiné avantýry, která…, kterou by jistá vysoká místa chtěla uchovat v tajnosti. Hybnou pákou by měla být paní de Montespan…“

La Reynie zlostně trhl rameny.

„To je směšné! Paní de Montespan je příliš inteligentní na to, aby zopakovala představení se slečnou de Fontanges!“

„Zdá se mi, že by to bylo naopak velice vychytralé. Nevyšlo jí to, protože nepočítala s hloupostí Fontangesové. Ale paní de Saint-Forgeat je velice chytrá. Právě tak chytrá, aby přehradila cestu ctižádosti paní de Maintenon!“

„Jistě! Nicméně čtvrt hodiny poté, co se sklonil nad manželčiným katafalkem, král ani nevyčkal na pohřeb a odjel do Fontainebleau, kam za ním vévoda de La Rochefoucauld zakrátko přivezl právě paní de Maintenon!"

„To nic neznamená, pane policejní řediteli. Ani daleko ve Španělsku, kde jsem žil jako ve vyhnanství, mi neuniklo, že při svém vášnivém vztahu s paní de Montespan si král dopřává krátké avantýry s dvorními dámami nebo jinými ženami. Jeho apetit je proslulý. Jisté je, že 30. července, jakmile královna vydechla naposled, paní de Saint--Forgeat se v krajním rozrušení rozběhla za králem až k jeho pracovně a žádala ho o slyšení… a že ji nikdo neviděl z pracovny vyjít!"

„Byli tam sami?"

„Viděli tam také pana de Louvois…"

„Králova důvěrníka!" zabručel La Reynie pod vousy. „A co říká veřejné mínění, které, jak se zdá, zastupujete?"

„Že tu mladou ženu zavezli ve vší tajnosti na nějaké místo… příjemné a skryté, kde snad král mohl v rychlosti a v nepřítomnosti paní de Maintenon utrhnout květ, jehož se zákonný manžel dojista nedotkl. Právě tato úvaha přivedla pana Delalanda na pokraj šílenství, naštěstí jen nakrátko! A proto o ní nechce už ani slyšet!"

„U někoho jiného bych si myslel, že je to normální, ale on je statečný muž, duševně odolný, a neumím si představit, že by byl zoufalý z pouhých nepodložených dvorských klevet. Říkáte, že spolu s králem tam byl Louvois?"

„To se povídá."

„On si také potrpí na hezká děvčata…"

La Reynie začal přecházet s rukama za zády podél zdí pracovny, zjevně ponořen v zamyšlení, z něhož se ho návštěvník neodvažoval vyrušit. Nakonec se zastavil tváří v tvář Sainfoinovi du Bouloy.

„Ví se, co tak naléhavého měla ta mladá osoba na srdci, že to potřebovala okamžitě sdělit Jeho Veličenstvu?"

Isidor bezmocně rozpřáhl ruce a La Reynie kývl hlavou:

„Dobrá! Děkuji vám, že jste přišel, pane…“

„Sainfoin du Bouloy, k vašim službám, pane policejní řediteli.“

„Budu si to pamatovat. Na oplátku vás naléhavě prosím, abyste pomlčel o všem, co tu bylo řečeno. Přinejmenším do chvíle, než vám to dovolím. Možná, že za touto poněkud… kluzkou historkou se skrývá cosi závažnějšího. Takže žádné nemístné tlachání!“

„Ale, pane policejní řediteli!“ zaprotestoval uraženě Sainfoin.

„Z ničeho vás nepodezírám. Slečně des Courtils ovšem sdělte jen to nejnutnější: setkali jsme se, vyslechl jsem vás a zůstalo u toho! Je to jasné?“

„Je to jasné.“

„Děkuji. Nevím, kde je Delalande, ale pokud je v budově, byl bych rád, kdyby vás neviděl. Nesmí se o vaší návštěvě dozvědět.“

Isidor ještě jednou potvrdil, že je mu vše jasné, pozdravil a vyšel z Châteletu. Přišel pěšky a nyní se vracel volným krokem, což byl podle něho nejlepší způsob, jak nevzbudit pozornost. Otáčel se přitom na všechny strany, ale vysokou postavu mladého policisty nikde nezahlédl. Alban nebyl ani doma, když se tam Isidor dostavil a referoval přítelkyni o nepodstatné části setkání s La Reyniem, zejména o tom, že Alban se o jeho zákroku nesmí dozvědět.

„To je přece jasné!“ durdila se Leonie. „Řekněte mi ale, jestli vás vzal vážně nebo…“

„… nebo jako lehce praštěného povídálka? Ne, buďte si jista, že mi naslouchal velmi pozorně.“

„A co máme dělat?“

„Čekat.“

„To se lehko řekne!“

Pan de La Reynie se po návštěvníkově odchodu krátce zamyslel. Ta historka se mu nelíbila. Podle něho se k ní stavěli příliš lehkováž-

ně. Charlotta neměla sebemenší chuť stát se favoritkou, kromě toho do královy pracovny běžela krajně rozrušená. Rozrušená čím? Smrtí královny, své ochránkyně? Samozřejmě! Ale co tak naléhavého chtěla králi říct? K takovému kroku musela mít vážný důvod, tím spíš, že u toho byl i Louvois. Co důležitého viděla, že ji to tak vyvedlo z míry? Nebo si představila něco v souvislosti s travičskou aférou, dosud čerstvou, ale o níž se raději nemluvilo? On sám leccos zaslechl právě v souvislosti s podivuhodně náhlým úmrtím královny. Jisté bylo jen to, že Charlotta běžela za králem s prosbou o soukromé slyšení a že se jí ho dostalo. La Reynie věděl, jak se dívka v poslední době změnila. Vyrostla z ní nesporně úchvatná krasavice a taková kráska v slzách a zřejmě i poněkud neupravená mohla vzbudit králův chtíč. Mohl ji začít konejšivě hladit, zkusit ji obejmout, a když nemohl dosáhnout svého na místě, dal Louvoisovi příkaz, aby ji odvezl někam na tajné a snadno dosažitelné místo, protože sám už o několik minut později opouštěl Versailles. Nebo…, ale na to raději nemyslet, to by byla známka neslýchané krutosti!…

Tak či tak, záležitost byla podezřelá a bylo nutné ji objasnit! Vrátil se k psacímu stolu a zazvonil na svého tajemníka. Zvonění ještě nedoznělo a dotyčný už stál ve dveřích. Tento rezervovaný, nevýrazný asi čtyřicetiletý muž sloužil svému stávajícímu nadřízenému už více než deset let a věděl, že není radno nechat ho čekat. Zejména když je zjevně ve špatné náladě jako dnes. La Reynie byl ve skutečnosti zmaten.

„K službám, pane!“

„Kdo je právě teď v kanceláři inspektorů?“

„Pánové Desgrez a Delalande.“

„Oba? To má policie ruce v klíně?“

„Nemyslím, pane. Desgrez se právě vrátil poté, co vybral doupě v ulici Roi-de-Sicile. Inspektor Delalande… si kouše nehty!“

„Vážně?“

„Na mou věru! Když člověk nemá co na práci…“

„Nuže, tak ať pokračuje. Večer uvidíme. Teď mi sem pošlete Desgreze!“

Po La Reyniem druhý nejslavnější policista v Paříži se objevil v mžiku. Byl to asi pětatřicetiletý muž impozantního vzhledu a příjemných rysů, které vzbuzovaly důvěru a prokázaly policii nejednu dobrou službu. Například a zejména v případě travičky Brinvilliersové, kterou svedl v jejím azylu v kterémsi vlámském klášteře, a zatímco si myslela, že s ním prchá vstříc růžové budoucnosti, ocitla se za několik týdnů v katových rukou. Byl ovšem mnohem serioznější, než vypadal. Měl své povolání v malíčku a při svém vyvinutém smyslu pro spravedlnost ho vykonával rád. Ke všemu byl svrchovaně chladnokrevný.

„Hodlám vám svěřit choulostivé vyšetřování, které je třeba vést obezřetně a zejména nezaujatě!“

„Což znamená, že je zajímavé, a nevidím, k jaké zaujatosti by mohlo svádět…“

„Říká vám něco jméno hraběnky de Saint-Forgeat?“

Policistovu vážnou tvář ozářil široký úsměv:

„Malá Fontenaková, jejíž tetu zavraždili, kterou královna vzala v ochranu a kterou provdali za jednoho z miláčků vévody Orleánského? Člověk by musel být hluchý, aby její jméno neslyšel. Co je s ní?“

„To se chci dozvědět. V den královniny smrti se ztratila! A zdá se, že nikdo neví, kam se poděla.“

Jelikož se inspektor zamračil a otevíral ústa, La Reynie dodal:

„Tamhle si sedněte a poslouchejte. A nepřerušujte mě, prosím!“

Desgrez přikývl na srozuměnou, posadil se a La Reynie mu zevrubně vylíčil návštěvu bývalého vyslaneckého rady včetně eventualit, které nadhodil.

„Rozuměl-li jsem vám dobře,“ ozval se Desgrez, „naše Veličenstvo, jehož ta mladá šarmantní osůbka přitahovala, využil svého ovdovění a dal si ji někam stranou, s dovolením, aby se s ní potěšil mimo doslech našpicovaných uší Maintenonové – proč ne třeba v Clagny

u paní de Montespan? Nebo si pan de Louvois zařídil, že sám využije příležitosti… Nebo řekla něco, co si měla nechat pro sebe a někdo si pojistil její mlčenlivost! A to už by bylo… po čertech ožehavé!"

„Shrnul jste to dokonale. Teď musíme hledat správnou odpověď. Co podniknete?"

„Začnu ve Versailles, poohlédnu se kolem Malých stájí, kde už mám nějaké známé. Musíme vyjít z toho, že nikdo neviděl tu mladou ženu vyjít od krále. Což neznamená, že tam dosud je, ale že ji vyvedli nějakým nepříliš používaným východem, třeba vedoucím na jedno z vnitřních nádvoří. Ať vyšla kamkoli, musel tam pro ni přijet kočár."

„Mohli ji skrývat až do tmy?"

„Proč by to dělali? Smrt královny způsobila nemalý rozruch, králův spěšný odjezd jistě přivábil veškerou pozornost, nikdo se nerozhlížel kolem a neoznačený povoz by tak projel kolem bez povšimnutí. Budu se snažit zjistit, jestli vyjel současně nebo až potom. Kromě toho…"

„Mohli ji posadit do kočáru pana de Louvois."

„To by si nevybrali dobře, pokud ji chtěli vyvézt nepozorovaně. Pan ministr div před sebou nežene trubače, když někam jede, aby byl co nejvíc vidět! Tak či tak, návštěva Malých stájí stojí za pokus."

„Tak jeďte a po návratu mi podáte zprávu… A když už se budete potulovat po Versailles, snažte se přitom zjistit, kde je paní de Montespan!"

Desgrez si jako správný policista získal informátory na nejrůznějších místech. Krásné nové stáje – Velké a Malé – se rozkládaly vějířovitě naproti zámku. Převzaly přirozeně funkci stájí v Saint-Germain, přibyl jen personál. Jelikož byly mnohem prostornější, trvalo Desgrezovi dlouho, než svého informátora našel. Byl jím jistý Riboud, jeden ze dvou vrchních štolbů, kteří se v Malých stájích střídali – hazardní hráč, tudíž věčně víceméně bez peněz, a policista uměl být štědrý…

Podkoní ho také přivítal s širokým úsměvem, který se ještě rozšířil, když se dozvěděl, oč jde:

„V den královniny smrti? Skutečně, jeden dost zvláštní kočár přijel, zvláštní zejména při takové události. Za soumraku poslalo velení četnictva pro uzavřený kočár s doprovodem šesti jezdců. Byl jsem zvědavý a vyšel jsem se podívat, kam jedou. Projeli branou asi na jedno z vnitřních nádvoří. Neměl jsem ale čas, proto jsem je neviděl odjíždět…“

Desgrez pocítil nepříjemné zamrazení v zádech.

„Velení četnictva? To pro někoho přijeli, ale kam ho vezli?“

„Vypadalo to jako zatčení.“

Policista si myslel totéž. Pokračoval:

„Víš, kdy se kočár vrátil?“

„Druhý den ráno… Nemohli jet daleko…“

Na cestu do Bastily nebo do Vincennes by to stačilo, ale policista si to nechal pro sebe… Místo toho zapřemýšlel nahlas:

„Kdyby se tak dalo zjistit, kdo podepsal příkaz…“

„Stačí se zeptat,“ pronesl Riboud triumfálně. „Louvois osobně! Chápeš?“

Chápal! Spolu s uzavřeným kočárem to nevěstilo nic dobrého. Pokud šlo o to, jak zjistit cíl cesty, bylo to beznadějné – lidé od četnictva byli povinni mlčet jako hrob. Jedině vypátrat někoho z té eskorty a opít ho do bezvědomí, jinak se člověk mohl rovnou vyptávat jejich koní…

Desgrez Riboudovi poděkoval, náležitě se mu finančně odvděčil a tryskem se vrátil do Paříže. Čím víc přemýšlel, tím méně se mu líbilo, co se v Malých stájích dověděl. Hypotéza, že Charlottu odvezli na neznámé tajné místo, aby ji vydali napospas králi, vzala za své v okamžiku, kdy kočár doprovázelo šest jezdců. Stejně jako hypotéza, že šlo o Louvoisovu zvůli, i když to mohlo být narežírované. Zůstávala nejpravděpodobnější verze: zatčení. Ale proč? A kam jeli?

De La Reynie byl téhož názoru, když mu Desgrez podal hlášení:

„Vezmeme tedy v úvahu zatčení, ale důvod mi uniká… Jediná očividná věc je, že paní de Saint-Forgeat byla celá zoufalá ze smrti královny a pokládala za nutné to neprodleně sdělit králi. Co tak naléhavého mu potřebovala sdělit?“

„Možná ji rozhořčil králův více než odměřený žal a jeho spěch, s jakým chtěl odjet do Saint-Cloud?“

„To poslední neobstojí. Král podle protokolu nesmí zůstat pod jednou střechou s nebožtíkem. Pravda, jeho slzy téměř nikoho nepřesvědčily a milující manžel by se měl u manželčina úmrtního lože zdržet přece jen déle, ale aby někdo běžel za králem a žádal ho o soukromé slyšení jen proto, aby ho poučil, jak vypadá upřímný žal, to je trochu moc. Tomu se nedá věřit. Musela vidět nebo slyšet něco, co ji pobouřilo nebo vyvedlo z míry tak, že ztratila soudnost! Ale co to mohlo být?“

„Za současného stavu věcí těžko říct. Museli bychom se ptát žandarmů. Samozřejmě za podmínky, že budeme vědět, kdo byl v eskortě. Možná bych mohl…“

„Ani nápad!“ vskočil mu prudce do řeči La Reynie. „Zakazuji vám, abyste se v tomto směru o cokoli pokoušel!“

„Ale proč?“

„Není to tak dávno, co pan Colbert předložil králi návrh, aby spojil četnictvo s policií pod mým velením. Pánům od četnictva se to nelíbilo a Colbert je mrtvý. Současného velitele četnictva markýze de Sourches si ovšem vážím. Je to znamenitý muž a bystrý pozorovatel, ale podle mého by mu víc slušelo místo v královské diplomacii. Zkrátka, ti pánové nás nemají rádi. Tak s nimi neztrácejte čas… Co je?“

Objevila se služba se zapečetěným dopisem v ruce:

„Toto přinesli pro pana policejního ředitele,“ hlásil.

„Kdo to přinesl?“

„Nevím, pane. Jízdní posel bez poznávacího znamení. Nečekal na odpověď a hned odjel."

Papír byl kvalitní, elegantně složený a zapečetěný modrým voskem s vyobrazením růže místo erbu.

„Od dámy!" usoudil La Reynie, když přičichl k dopisu předtím, než ho rozpečetil.

„Vida!" prohodil, když si přečetl obsah – krátký stejně jako nečekaný:

„Pane policejní řediteli, ráda bych s vámi mluvila soukromě, u mne, jak se vám bude v příštích třech dnech hodit. Myslím, že tato lhůta postačí, a čekám na vás. Na denní době nezáleží."

Dopis byl odeslán z Clagny a podepsán Athénais de Montespan.

„No," vydechl Desgrez, který četl svému šéfovi přes rameno, „to jsou mi noviny!"

„Určitě důležité! Nenecháme ji čekat. Pojedu tam ještě dnes večer…"

Zámeček Clagny (později opuštěný a zbořený na příkaz krále Ludvíka XV. Na jeho místě se dnes rozkládá nádraží Versailles), skvící se jako klenot v kazetě mezi Versailles a Montreuil, byl postaven na vrtošivé přání vášnivě milované královské favoritky, a paní de Sévigné ho pro jeho půvab nazvala Armidiným zámkem. V kouzelných zahradách (také od Le Nôtra!) nechyběly aleje pomerančovníků, jejichž bedny zakrývaly závěje tuberóz, růží, jasmínů a karafiátů, vytvářejících symfonii rozkošných vůní. Interiéry byly stejně hodnotné jako exteriér, vše v nich bylo cenné nebo vzácné. Nebylo proto překvapující, že paní de Montespan v Clagny pobývala raději než ve svém velkém apartmánu ve Versailles.[3]

Když kočár pana de La Reynie v jedenáct hodin večer vjížděl mřížovou branou, zámek tonul v šeru, osvětlován pouze několika velkými svícny ve vestibulu, jednom z přízemních salonů a v patře

v markýzině budoáru a komnatě. Právě do budoáru uvedl návštěvníka zřejmě němý sluha. Zámecká paní si četla v pololeže na polštářích stejně modrých jako její oči. Odhodila knihu a ukázala na křeslo:

„Děkuji vám, pane de La Reynie, že jste na sebe nenechal čekat. Ale možná vás popohání jistá zvědavost? Co vám asi může chtít ta Montespanová, která by vás měla nenávidět a držet se od vás co nejdál?"

„Přiznávám, že jsem zvědav. Pokud jde o to druhé…"

„Konal jste jen svou povinnost a bylo by nespravedlivé chovat k vám proto zášť, neboť jste poctivý a přímý člověk."

„Sloužím králi a této zemi!"

„Já vím, a proto jsem vás pozvala. Myslím, že není nijak neuctivé vůči vašemu pánovi, když se vám svěřím s obavami o jistou mladou dámu pronásledovanou osudem, k níž cítím přátelství."

La Reynie zadržel úlevný povzdech, ba dokonce úsměv. Už věděl, že cesta se vyplatí…

„Mám tomu rozumět tak, že jde o paní de Saint-Forgeat?"

„Přesně tak… Zdá se, že po smrti královny se vypařila a nikoho to neznepokojilo… S výjimkou paní vévodkyně Orleánské. Zdůrazňuji, že s touto jedinou výjimkou, neboť i manžílkovi té malé nešťastnice je to zhola jedno."

„Mohu se zeptat, co vám Madame řekla?"

„Napřed jsem jí něco řekla já. Když královna umírala, nebyla jsem ve Versailles, ale zůstávala jsem její vrchní intendantkou, dokud její tělo spočívalo v zámku. Proto jsem šla do pokoje paní hraběnky vyzpovídat služebné. Její komorná mi sdělila, že hraběnka strávila noc 29. července u lůžka Jejího Veličenstva, pak se přišla umýt a převléknout a vrátila se ke královně. Komorná poté uklidila a na odchodu zamkla, ale pak už paní de Saint-Forgeat neviděla. Naproti tomu zjistila, že chybí nějaké věci, plášť, prádlo, cestovní brašna…"

„A nevíte, jestli si pro ně paní de Saint-Forgeat přišla sama?"

„Ne. Nikdo ji neviděl a až vám řeknu ještě něco, nebudete se divit.

Vešla ke králi ve společnosti pana de Louvois a nikdo ji odtud neviděl vyjít. Takové hádanky nemám ráda a na okamžik mě napadlo… milostné řešení. Nikdo nezná krále lépe než já!

„Vskutku, tak to mohlo být!"

„Ale rychle jsem to zavrhla. Šla jsem a zeptala se krále, co s ní udělal…"

„Vy jste…"

„Jedině já jsem se toho mohla odvážit."

„A… co odpověděl?

„Neodpověděl on, ale Maintenonová, která se tam objevila jako kouzlem. Sdělila mi, že Charlotta hrubě urazila Jeho Veličenstvo. Ale čím, to jsem se nedověděla…, ani když sem král za mnou onoho večera přijel. Ani po milování mi nechtěl nic prozradit," postěžovala si s kapkou hořkosti. „Proto jsem pomyslela na vás, na nejlépe informovaného člověka v království! Přiznávám ovšem, že se bojím toho, co bych mohla uslyšet! Jestli za tím vězí Maintenonová…"

„Urazila krále?" opakoval ohromeně La Reynie. „V tom případě by byla… Bože… to není možné!"

Tento obvykle chladnokrevný muž se tak zarazil, že se markýza polekala.

„Na co myslíte?… Snad ne na Bastilu?"

„Nebo na Vincennes. Tím spíš, že toho večera za setmění doprovázeli žandarmi na rozkaz pana de Louvois krytý kočár vyjíždějící ze zámku."

„Vsadila bych se, že v něm byla Charlotta! To je špinavost! Ta Maintenonová je zrůda… Ale svým způsobem se mi víc zamlouvá státní vězení, kde se všechno eviduje, než nějaký klášter někde daleko v provincii, kde člověk zmizí mnohem snáz. Ve vaší funkci, pane policejní řediteli, můžete snadno zjistit, zda je v nějakém takovém vězení."

„Snadno ne, ale možná ano. Nicméně vám by se to mohlo podařit spíš. Pan de Louvois je přece váš blízký přítel…"

„Byl!“ opravila ho s ironickým úsměvem. „Možná vás překvapím, ale od smrti královny už se mnou kamarádí po čertech méně. A ani se tím netají! Černá planeta, jejíž stín se každým dnem zvětšuje, ho přitahuje jako med mouchy…“

„Med?“ ozval se La Reynie bezbarvým tónem. „Jste k vaší nepřítelkyni velmi zdvořilá.“

„To jen abych byla slušná před vámi. V duchu jsem řekla svině! Takže co budeme dělat, pane policejní řediteli?“

„Pokud jde o mne, pojedu nejdříve do Bastily a pak do Vincennes, a budu doufat, že tam budou sdílní. A vy?“ dodal poněkud opovážlivě.

„Za tohoto stavu věcí mohu udělat jedno: jestli tu ubohou dívku najdete, vezmu ji k sobě.“

„To je víc než dost a díky vám za to. Ale chtěl bych ještě něco. Vím, že jste tam nebyla, ale mohla byste zkusit zjistit, co zvláštního nebo neobvyklého se dělo nebo stalo ve chvíli královnina skonu nebo těsně před ním? Cokoli, třeba jen nějaký detail, který mohl paní de Saint--Forgeat tak rozrušit. Proč okamžitě žádala o audienci, která ji zničila? Sebemenší náznak mi může být užitečný!“

Markýza se svezla na perlově šedou brokátovou lenošku a uvažovala nahlas:

„Možná… Když jsem nastoupila stráž ke katafalku, zdálo se mi, že paní de Créqui se tváří divně. Byla nepochybně smutná, rovněž rozzlobená na královo strojené chování…, ale mám dojem, že nejen to… Promluvím s ní.“

„Předem děkuji.“

Náhle se upřímně zasmála smíchem, jímž si dovedla získávat sympatie:

„Žijeme rozhodně v podivné době. Jsme tu jako dva staří spiklenci snažící se zachránit ženu, která ani pro jednoho z nás nic neznamená. A není to tak dávno, co jste se mne snažil zaplést do nejhrůznějších zločinů! Legrační, že?“

„Ani ne. V tomto i v předchozím případu jsem sloužil spravedlnosti a šel za pravdou. Jsem rád, že vás na této cestě potkávám!“

„Tak jen pokračujte! Nemám už co říct, jen že můžete počítat s mou pomocí… i když už toho moc nedokážu,“ zašeptala a odvrátila tvář.

De La Reynie si na zpáteční cestě říkal, že tato žena dokáže vzbuzovat náklonnost stejně jako nenávist a že on sám dává přednost záchvatům pýchy této urozené dámy před nasládlými manýrami bývalé guvernantky. Myslel rovněž na to, že pokud se Louvois od ní odvrací a dvoří se té druhé, rozhodně mu to neslouží ke cti.

Když pan de La Reynie vjížděl do Paříže, bylo už velmi pozdě, proto místo do Châteletu zamířil rovnou domů a do postele jako jakýkoli jiný unavený úředník. Druhý den byla neděle a on doufal, že si ráno bude moci trochu poležet.

Ještě spal jako batole, slunce sotva vyšlo, když ho z blaženosti vytrhla pádná ruka, která jím neuctivě třásla. S klením se posadil. Když se mu podařilo vyhlédnout zpod těžkých víček, spatřil u své postele Albana.

„Co tě to popadlo, že mě budíš za svítání? Někde hoří?“

„Ne, pane, ale máme na krku mrtvolu.“

„No a? Takových máme den co den! Nech ji odnést do ústřední márnice. Později se na ni podíváme.“

„Ne, pane! Raději jsem ji nechal na místě a zakázal, aby se kdokoli čehokoli dotkl, než přijedete! Mám zavolat sluhu nebo se spokojíte s mými nedokonalými službami?“

„Ty to zvládneš! Co je to za mrtvolu?“

„Pan Gervais, pomocník chirurga zesnulé královny. Spáchal sebevraždu!“

„Cože?“

La Reynie nečekal na odpověď, vyskočil z podušek, běžel si ponořit obličej a ruce do umyvadla se studenou vodou, nezdržoval se

holením, v rychlosti si navlékl vše, co mu Alban podával a za několik minut už oba nasedali do vozu. Vyjeli do ulice des Haudriettes, kde bydlel Louis Gervais, když ho zrovna nebylo zapotřebí ve Versailles.

Na místě už se konalo srocení lidu, jímž se museli prodrat ke vchodu do hezkého měšťanského domu s předdvořím a malou zahradou, již obklopeného kordonem vojáků, zadržujícím zvědavce.

V patře před zamčenými dveřmi narazili na plačící ženu, kterou utěšovaly dvě služebné. De La Reynie ji pozdravil, oznámil jí, že si ji za chvíli zavolá a vstoupil do místnosti, kterou Alban ráno zamkl a ponechal si klíč, než se pro něho vypravil… Byla to jakási pracovna se spoustou knih a nástrojů pečlivě uložených v mahagonových skříňkách. Mrtvý seděl za psacím stolem s horní částí těla na stolní desce, jedna paže visela k zemi, pod ní ležela pistole. Kulka prorazila pravý spánek, z rány vytekl pramínek krve.

„Tak, tady to je!“ pronesl Alban. „Podívejte, napsal, že se nedokáže vyrovnat s jakousi událostí, kterou ovšem blíže nepopsal, protože dopis nedokončil, ale musí jít o smrt královny. Jak jistě víte, to on jí pustil žilou místo Dionise, který byl za prací na venkově…“

Alban se shýbl pro pistoli, ale La Reynie ho zadržel:

„Počkej minutku! Udělal's dobře, že jsi zakázal, aby se tu s čímkoli hýbalo. Takhle si to mohu všechno pořádně prohlédnout.“

Aniž se prozatím dotkl těla, prohlédl si nejprve několik papírů rozhozených po stole, sebral husí brko začerněné od inkoustu, pak nadzvedl hlavu mrtvého, aby se podíval na ruku a paži, na níž spočívala. V tom okamžiku se mladá vdova rozplakala hlasitěji a Alban se pohnul, aby znovu zavřel dveře.

„Chuděra je zoufalá. Nejenže ztratila manžela, ale ani mu nebude moci vypravit křesťanský pohřeb, neboť církev sebevraždy zavrhuje.“

„Vím, ale co se toho týká, můžeš ji uklidnit. Nezabil se, je to vražda!“

„Jak to?“

„Jsem si vědom, že ti to momentálně moc nemyslí, ale otevři oči, hochu! Už jsi viděl, že by se levák střelil do pravého spánku?“

„Podle čeho jste to poznal?“

„Podle skvrnky pod levým ukazováčkem… a těchto papírů, jejichž písmo se liší od rozepsaného dopisu. Je to zkrátka vražda a na nás je najít pachatele. Teď běž pro faráře od svatého Gervasia, ať s sebou vezme olej na poslední pomazání!“

Zatímco Alban šel vyjednávat s knězem – což věštilo pernou práci, neboť zvěst o sebevraždě už se stihla rozšířit po celé čtvrti – jeho nadřízený nechal přenést tělo na postel, aby ho ženy mohly upravit ke smutečnímu úkonu (ale zakázal jim smýt inkoustovou skvrnu). Pak uložily nebožtíka na přikrývku, po stranách rozestavily svícny a na noční stolek umístily misku se svěcenou vodou a větévkou zimostrázu, načež La Reynie pracovnu opět zamkl a klíč si vložil do kapsy.

Když se Alban vrátil s farářem Granierem – musel ho téměř strkat před sebou, neboť svatý muž šel zjevně velmi nerad – La Reynie zopakoval své zjištění knězi ještě autoritativněji:

„Tento muž se stal obětí. Nesáhl si na život, zabili ho. Proto má nárok na křesťanský pohřeb, i kdybych vás měl donutit. Stačí uvědomit monsignora Harlaye de Champvallon!“

„Ale v okolí se povídá…“

„To mě nezajímá. Zarazte ty řeči s veškerou vaší autoritou, protože kdyby zpráva panu arcibiskupovi nestačila, obrátím se na samotného krále. Nezapomínejte, že tenhle nešťastník byl chirurgem královny…“

„… a nešikovně jí pustil žilou se známým výsledkem. To stačí, aby člověk propadl zoufalství…“

„… nebo aby se mu nějaký věrný poddaný Jejího zesnulého Veličenstva, třeba nějaký Španěl, za osudový zákrok pomstil! Pokud jde o mne, odpřísáhnu před Bohem, že chudák Gervais byl zavražděn! Konejte svou povinnost!“

Zkrotlý farář už dál nic nenamítal a před celým osazenstvem domu – plus davem zevlounů zvenčí – dal zesnulému rozhřešení *post mortem* a poslední pomazání. Pohřeb se měl konat nazítří.

Když dům smutku opět náležitě ztichl, La Reynie s pomocníkem strávili v pracovně další dvě hodiny hledáním stop, které by je mohly zavést k vrahovi, ale zločin byl proveden pečlivě. Nikde žádné stopy po násilném vniknutí dveřmi či oknem, z čehož se dalo usuzovat, že vrah je dosud v domě nebo unikl ve shonu a zmatku po daleko slyšitelném nočním výstřelu. Museli si přiznat nezdar: nic nezjistili. Marné byly i výslechy obyvatel domu – co se člověk může dozvědět od někoho, kdo neustále jen pláče a běduje? Pátrání na místě zabralo nakonec celý den.

„Končíme a vracíme se," prohlásil posléze La Reynie a vykročil k vozu. „Vysadím tě doma."

„Děkuji, ale já půjdu do divadla…"

„Vsadím se, že slečna d'Hennebault dnes večer hraje a čeká tě."

Františka d'Hennebault, dcera slavného herce Montfleuryho, byla Albanovou milenkou. Stále krásná, ač o několik let starší než on, byla současně inteligentní, smyslná, ale i chápavá. Již na začátku jejich známosti se smířila s tím, že policista vede na rozdíl od jiných mužů nebezpečný život, a proto mu hloubku svých citů tajila. Dokázala se spokojit s tím, co jí dával, a pro něho bylo každé jejich setkání odpočinkem válečníka po bitvě. Alban si cenil její krásy, vřelosti, duchaplnosti a jistého smyslu pro humor, které spolu vytvářely dokonalou shodu. Po milování, do něhož Františka vkládala dovednost i něhu, se obvykle vesele rozpovídali.

„Hraje, ale nikdy mě nečeká…"

„Tím radši tě uvidí! Tak ti přeji dobrou noc…, ale v osm ráno buď v Châteletu! Musíme si promluvit."

La Reynie věděl o bratrancově známosti všechno. Jestliže ho chtěl odvézt domů, tak proto, že hodlal mluvit o Charlottě, ale protože